

Medžiams metant savo aukso drabužius, Kupiškio viešoji biblioteka poezijos mylėtojus pakvietė į jaukų pasibuvimą, skirtą poetės Elenos Mezginaitės 80-osioms gimimo metinėms paminėti.

Skambėjo jos kraštiečių rokiškėnų skaitomos eilės, kupiškėnų prisiminimai, jautrios dainų melodijos.

Jurga BANIONIENĖ

TRYŠ POETEI SVARBŪS MIESTAI

Šio renginio iniciatorė – Rokiškio Juozo Keliuočio viešoji biblioteka. Būtent šiame krašte gimė poetė, žurnalistė E. Mezginaitė. Trumpa jos gyvenimo dalelytė prabėgo ir Kupiškyje – E. Mezginaitė dirbo rajono laikraštyje. Daugiausia laiko ji gyveno Panevėžyje.

Rokiškio Juozo Keliuočio viešosios bibliotekos direktorės pavaduotoja Daiva Vilckickienė džiaugėsi, kad kolegos kupiškėnai mielai priėmė į svečius.

„Galvoju, kaip būtų gerai, kad čia, minėdama savo 80-metį, būtų pati Elena. Ji iš tiesų būtų sutikusi aplankyti ir Rokiškį, ir Kupiškį. Deja, jau 16 metų, kai jos nėra kartu su mumis“, – apgailestavo D. Vilckickienė.

Ji teigė, kad gimtajame Rokiškio krašte poetės atminimas gerbiamas ir prisimenamas.

Juozo Tumo-Vaižganto gimnazijos mokiniai parodė literatūrinę kompoziciją „Dešimt žingsnių“ pagal Elenos Mezginaitės eiles.

„Įvairi veikla, skirta Elenai, Rokiškyje nėra vienadienė. Nuo 2004 metų Laibgalių kaime, bibliotekoje, kuri yra arčiausiai gimtojo, jau išnykusio jos Petriškių kaimo, kur buvo pirmoji E. Mezginaitės darbovietė, vyksta dainų ir poezijos rudenėliai.

2016 m. prie šios bibliotekos pastatėme ažuolinį stogastulpį Elenai atminti, mūsų tautodailininko Vidmanto Zakarkos išdrožtą, su laiptais, paukšteliu, lino žiedo ir eilėraščių posmu iš poetės kūrybos.

2019 m., kai Rokiškis buvo Lietuvos kultūros sostinė, Laibgalių kaimo bendruomenė bibliotekininčių iniciatyva parengė programą

„Elena Mezginaitė – Aukštaitijos žvaigždė“.

Šiais jubiliejiniais metais nutarėme, kad reikia apkeliauti tris E. Mezginaitės svarbius miestus – Rokiškį, Kupiškį ir Panevėžį.

Šiandien susitinkame antrame jos mieste, kur Elena paliko didžiulę dalelę savo širdies, liko čia gyvenusių žmonių prisiminimuose. Suskinsime jai gražią puokštę – pirmą jos gelę iš Rokiškio krašto, iš mokyklos, dabar jau gimnazijos, kurią lankė ir baigė poetė, Juozo Tumo-Vaižganto gimnazijos“, – per renginį kalbėjo D. Vilckickienė.

Šios gimnazijos mokiniai atvežė literatūrinę kompoziciją „Dešimt žingsnių“ pagal poetės eiles, juos parengė lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja, literatė Jolanta Augulienė.

D. Vilckickienė perskaitė ir poeto Valdemaro Kukulo parašytą laišką, kai minėtas E. Mezginaitės 65 metų jubiliejus ir jis negalėjo atvykti į biblioteką Rokiškyje.

KUPIŠKĖNŲ PRISIMINIMAI APIE ELENĄ – NUOTRAUKOSE

Antrą rudens puokštės gelę E. Mezginaitė skyrė kupiškėnai – skambėjo literatų klubo „Lėvens balsai“ pirminkės Reginos Baltrūnienės eilės.

Ji – skelbto literatūrinio konkurso „Baltu Elenos Mezginaitės taku“ dalyvė. Čia sulaukta 35 kūrėjų iš įvairių Lietuvos vietų. Daliai konkurso dalyvių tai buvo puiki proga pirmą kartą pažinti Eleną kaip poetę, prisiliesti prie jos kūrybos.

E. Mezginaitės Kupiškyje praleisti metai prisiminti žiūrint archyvinės fotonuotraukas, kurias komentavo Kupiškio viešosios bibliotekos Kraštotyros ir edukacijos skyriaus vedėja Lina Matiukaitė.

1962–1965 m. E. Mezginaitė gyveno Kupiškio mieste, dirbo rajono laikraščio „Komunizmo keliu“ redakcijoje. Ji buvo literatūrinė darbuotoja.

Demonstruotos nuotraukos – iš labai geros Elenos draugės, Eu-

genijos Stančikaitės-Urbonienės, žurnalistės Virginijos Juškienės albumų, iš Kupiškio viešosios bibliotekos archyvo.

Jose Elena įamžinta senojoje laikraščio redakcijoje, su straipsnių herojais, apsupta kolegų, studijų metais Vilniuje, savo vestuvių dieną, su dukra Mėta. Taip pat – įvairiuose literatūriniuose susitikimuose Kupiškyje.

AKYSE ŠVIEČIANTIS EGZISTENCINIS LIŪDESYS

Vėliau E. Mezginaitę prisiminė žurnalistė Virginija Juškienė.

Ji pasakojo, kad kaip kūrėjos E. Mezginaitės nepažinojo, bet kaip žmogų, bendradarbę, pažino fragmentiškai per įvairius susitikimus. „Elena – visada centre, aplink ją juokas, klegesys. Buvau šiek tiek skaičiusi jos kūrybos, tad tai supratau kaip skydą, įrodymą, kad esu normalus žmogus ir normaliai gyvenu.“

Nukelta į 6 p.

Stende apie poetę – jos gyvenimo ir kūrybos laukas. Autorės nuotraukos

Elenai skirtas eilės skaitė Regina Baltrūnienė.

Apie savo pažintį su Elena papasakojo žurnalistė Virginija Juškienė.

Poetei sudėjo rudeninę prisiminimų ir dainų puokštę

Atkelta iš 5 p.

„Tas egzistencinis liūdesys jos akyse švietė visada. Nebuvau su ja artima draugė, bet yra buvęs kartas, kai bendravome akis į akį. Po vieno susirinkimo, pasisėdėjimo redakcijoje Elenai, matyt, pritrūko klausytojo. Ji paėmė mane už parankės ir nusivedė į kavinę prie stoties. Visada buvau gera klausytoja, pasėdėjome prie vyno taurės.

Pažintis su kūrėjais man visuomet sukelia dvilypį jausmų.

Atrodo, kad talentas yra dovana, aš manyčiau, kad tai didelė žmogaus našta, kurią verčiau reikėtų vadinti prakeiksmu.

Už šį talentą žmogus moka normaliu gyvenimu. Kai kas sako, kad žmonės turi kaukes, ne, tai yra stengimasis apsaugoti savo jautrumą, kuris buvo begalinis.

Elena turėjo tą liūdesį vos gimusi ir, matyt, su juo visą gyvenimą kovojo. Visose jos eilėse yra tas pats kelias, išėjimas, žinojimas, kad baigsis. Sunkus likimas, sudėtingas gyvenimas, vertas begalinio susižavėjimo, palaikymo“, – kalbėjo V. Juškienė.

Ji sakė, kad Elena labai vengdavo pamokslų, moralizavimo, bet kokio vertinimo, labai nemėgo grožybių – gražaus teksto tiesiog nekenė.

Daug apie E. Mezginaitę jai yra pasakojusi E. Urbonienė, kurią Elena visada vadindavo pavarde – Stančikaite. Pasak V. Juškienės, abiejų moterų draugystė buvo labai tvari, šilta. Tiems, kurie randa kitą

pusę, kuri supranta, palaiko, ištis labai pasiseka.

„Eugenija visą laiką Elenai buvo tarsi mama, kuri saugojo, rūpinosi“, – pabrėžė V. Juškienė.

IŠ PANEVŽIO KRAŠTO – DAINOS

Savo dainomis susitikimą poetei atminti nuspalvino dainų autorius ir atlikėjas iš Panevėžio Sigitas Stankūnas.

Jis pasakojo dainuojantis dainas net pagal apie 40 poetų eiles, turi parengęs kelias dešimtis programų, skirtų įvairiems poetams.

Per popietę S. Stankūnas prisiminė ir pažintį su E. Mezginaite – abu gyveno Panevėžyje.

„Pirmą kartą ją išgirdau apie 1970 metus. Buvo tokia Gražina Aleksandravičiūtė, ji atvažiavo į Panevėžį, statė spektakliuką, diplominį darbą „Kalba medžiai“, mane pakvietė, nuėjau, ten dalyvavo ir aktoriai, ir poetai, buvo ir E. Mezginaitė kartu su Pečiuliu. Elena deklamavo eilėraštį, kurį išimčiau, jis mane lydėjo visą gyvenimą, neseniai jis virto daina. Su Elena mane supažindino Anastazija Sučylienė, Panevėžio poetė, jos buvo didelės draugės, pas Anastutę ateidavo poezijai prijaunčiantys, bendraudavo, ir man teko ten būti. Ta mūsų pažintis tęsėsi iki pat jos mirties, juolab kad ji buvo mano mamos geriausia draugė“, – apie bendravimą su poete E. Mezginaite kalbėjo S. Stankūnas.